

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director : **DIMITRIE ALEXANDRESCO**

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

Prim-Redactor : **EMANOIL DAN**

Licențiat în drept, avocat

Redactor-proprietar : **I. S. CODREANU**

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla . . . 45 lei
 6 luni 20 »
 3 luni 10 »
 Streinătate 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

Apare de două ori pe săptămână
 sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
 București, CALEA RAHOVEI, 5
 Lângă Palatul Justiției
 = TELEFON 1698 =

SUMAR

Despre rangul și gradul procurorilor în ordinea ierarhiei judecătorești, scrisoare deschisă adresată d-lui G. Nedelcu, secretar-general la Ministerul Justiției, de d-l Ștefan Stătescu, procuror la Înalta Curte de casație.

JURISPRUDENȚA

Primul Președinte al Trib. Bacău : E. P. T. cu soțul său P. T. (O femeie măritată care se găsește în proces de divorț cu bărbatul său, nu poate pe cale excepțională a ordonanței prezidențiale prevăzută de art. 66 bis pr. civ. să ceară isgonirea bărbatului din domiciliul ei, chiar dacă acest domiciliu ar fi stabilit într-o școală în care reclamanta ar fi directoare), cu o Notă critică de D-l C. St. Bossie.

Despre rangul și gradul procurorilor

în

Ordinea ierarhiei judecătorești

Scrisoare deschisă adresată d-lui G. Nedelcu, Secretar general la Ministerul Justiției

Domnule Secretar General,

Am primit broșura D-voastră «Despre Rang, Grad, Precădere și Vechime în ierarhia judecătorească».

Am citit-o cu plăcere, și vă sunt recunoscător. Vă sunt recunoscător cu atât mai mult, cu cât mi-ați oferit ocaziunea ca să discut încă odată, și de sigur pentru cea din urmă oară, o chestiune care m'a interesat de aproape 25 de ani.

Ceeace mă face să iau discuțiunea cu D-voastră, este că până acum, la diferitele ocaziuni, nu aveam în fața mea decât persoane interesate sau pasionate; în D-v, din contră, nu văz decât o complectă desinteresare pentru chestiune, și toată pasiunea pentru interesul dreptății; iată pentruce, plin de speranță că am să vă pot convinge că a-ți îmbrățișat o teorie greșită, vin a vă pune în vedere argumentele pe care, poate nu le-ați apreciat.

Chestiunea este următoarea :

«Dacă rangul pe care l'a dat legea din 1890 procurorilor, este serios sau platonice; și dacă lista de ordine ierarhică de care vorbește zisa lege, la titlul 5, este numai pentru ceremonialuri publice, sau și pentru interesul magistraturei în genere».

Iată ce citesc textual în broșura D-voastră :

«Legea pentru organizarea judecătorească din 1890, consolidează gradele, ca trepte de suit pe scara ierarhică judecătorească. ».

Și tot la fila 7 mai jos :

«In ce privește asimilările în Rang, le-a menținut; La titlul 5, partea 3 a legii Despre Rang, Precădere și Vechime (Art. 150—153) se găsește înțelesul între-

bunțării cuvântului rang: Este rânduiala ierarhică ce urmează să se păstreze între magistrații fiecărui grad, atuncea când puterea judecătorească asistă întrunită într'un singur corp la o ceremonie publică».

«Asimilând în rang pe procurorul-general cu președintele; pe procurorii de secțiuni ai Curților cu consilierii. . . . (Art. 42) legiuitorul le-a dat și lefurile gradului cu care i-a asimilat. . . . ».

Și mai la yale :

«Rangul rămâne și sub această legiuire, o clasare platonice a legii, o asimilare bună numai pentru precădere la ceremonii».

La fila 15 :

«După legea din 1890, asimilarea eră în rang iar nu în grad. . . . ».

Mai întâi faceți o eroare când ziceți «. . . le-a dat și lefurile gradului cu care i-a asimilat», căci în celelalte părți vorbiți numai de asimilarea în rang. Este de sigur o scîpare din vedere, căci rezultă din întreaga D-tră lucrare, că procurorii au fost asimilați numai în rang, iar nici de cum în grad, și mă voi ocupa numai de această pretinsă asimilare.

Mai întâi nu înțeleg pentruce D-voastră vorbiți de asimilare, când legea (Art. 42) se exprimă cu desăvârșire altfel, ea zice :

. . . . Au rangul de

Deci, când legea zice, au rang, nu însemnează că i-a asimilat în rang; se putea vorbi de o astfel de asimilare sub legea din 1865, sub această lege procurorul trib. s. c. avea rangul de președinte, fără să aibă nici condițiunile de admisibilitate, nici leafa lui; procuroratul pe atunci, eră de multe ori, primul pas de intrare în magistratură a tinerilor candidați, pe când după legea din 1890 condițiunile de admisibilitate și leafa lor sunt absolut egale cu ale judecătorului de ședință.

Nu importă că în mod excepțional un singur procuror pe toată țara, acela al Curții de casație, pe atunci defunctul Ciru Economu, a avut leafa fixată prin lege, cu 200 lei mai jos decât a consilierilor. Motivul acestei excepțiuni este cunoscut și credeam că desigur îl știți și D-tră, dar să trecem, lucrul nu mai are astăzi nici o importanță căci această excepțiune a dispărut.

Mai relevați asemenea faptul că prin lege se fixă primului-procuror rangul de președinte de tribunal, iar leafa i se dădea aceea de prim-președinte; aceasta încă are explicațiunea sa și îmi dați voce să v'o reamintesc.

Proiectul, poate că vă aduceți aminte, fixa leafa și rangul primului procuror, de prim-președinte, Corpurile legiuitoare însă, pentru a unifica sistemul a redus rangul la acela de președinte, după cum pe procurorii generali îi asimilă cu președintele. Când, la votarea proiectului a

venit rândul ca să se voteze tabloul de lefuri anexat, s'a uitat a se pune în armonie și acest punct.

Și această excepțiune nu mai presintă nici un interes, căci lucrurile s'au schimbat.

Legea zice, după ce fixează condițiile de numire, acelea ale judecătorului și tuturilor procurorilor din țară, și leașa aceiaș, zice:

..... Au rang.....

Deci nu poate fi vorba de asimilare în rang.

În al doilea rând.

Nu înțeleg pentru ce D-vs. numiți aceasta o «asimilare pentru ceremoniele publice, o asimilare platonice?»

Nu crez că acest mod de a interpreta o lege este juridic, când ajungem să numim, o dispozițiune de lege, ca neserioasă, ca platonice, sau ca dispozițiune care este destinată a nu fi aplicată?

Dar să examinăm?

Pentru a vă susține ideia, vă referiți la titlul 5. partea 3 a legii (Art. 150—153) din care pretindeți că reiese înțelesul cuvântului rang, în următorii termeni:

«Este rânduiala ierarhică.....».

Mai întâi titulatura este astfel redactată:

«Despre Rang, Precădere și Vechime».

Din aceasta rezultă: că nu s'a ocupat legiuitorul în acest titlu, de ceremonialuri publice sau mai bine zis, că nu s'a ocupat numai de ceremonialuri; precum asemenea nu se vorbește de cuvântul «grad» sau cel puțin, că nu ne am așteptă să vedem, în acest titlu, vorbindu-se ceva de cuvântul grad.

D-vs. ca și ceilalți partizani ai acestei păreri, susțineți: că dacă legiuitorul din 1890 ar fi dat gradul procurorilor, era de ajuns, dar fiindcă le a dat numai rangul, le a dat o asemănare cu judecătorii.

Dacă comparăm cele patru articole din acest titlu, cu titlul însuș, vom vedea imediat că teoria D-vs. nu este, nu poate să fie, aceia a legiuitorului.

Să comparăm și să examinăm textele:

«Articolul 150. — Curțile și tribunalele care asistă la ceremonie publică, sunt întrunite într'un singur corp, observând între dănselle ordinea ierarhică».

Nu este așa că din această redacțiune se impune imediat ideia, că există o ordine ierarhică, mai înainte de a fi vorba de ceremonial; că această ordine ierarhică, se aplică și la ceremonial?

«Art. 151. — În fiecare Curte sau tribunal, rangul ierarhic este constatat printr'o listă ținută de grefier;

«El este cel următor:

«În Curți:

«Primul președinte, Procurorul-general, Președinții de secțiuni în ordinea vechimei lor, Consilieri și procurori în ordinea vechimei lor.

«În tribunal:

«Primul președinte, Președinții de secțiuni și Primul procuror în ordinea vechimei lor.

«Judecători și procurori.

«Supleanți și substituiți.

«Grefieri în ordinea vechimei lor».

Din acest text rezultă nu se poate mai clar, că rangul ierarhic între procurori și consilieri nu se caracterizează decât prin vechimea lor.

Că unul ia loc înaintea celuilalt, fie el procuror, fie el judecător, după norma stabilită de acest text.

Din acest text rezultă nu se poate mai clar, că rangul ierarhic, stabilindu-se după ordinea numirii, cuvântul grad este coprins virtual, ceea ce face că amândouă aceste vorbe au acelaș sens, aceeași valoare și aceeaș importanță în chestiunea noastră.

Așa dar cuvântul rang, nu este un cuvânt platonice, el nu este întrebunțat de legiuitor pentru a

stabili oficialitatea ceremonialului public.

«Art. 152. Vechimea se calculează de la data intrării în fie-care grad.....».

Iată cea mai bună dovadă, că vechimea, gradul și rangul se confundă în ochii legiuitorului. În acest text pus sub titlul: Despre Rang..... se vorbește de grad, care se calculează, că vechime de la intrării în funcțiune, ceea ce face, după cum am zis mi sus, că aceste trei cuvinte se confundă, sunt sinonime între dănselle.

De alt fel lista de care vorbește, art. 151, — vechimea din art. 152 — și intreruperile de serviciu din art. 153 care încheie titlul, sunt toate relative la grad; și dacă în titulatură nu găsim decât cuvântul rang, este că toate sunt de o egală, una și aceeași valoare.

Dar în fine:

Nu cunoșc ceremonial public, la care legea să fi fost respectată în sensul cum susțineți D-voastră, tot ast fel precum și în ordinea de serviciu, vechimea procurorilor nu s'a ținut în seamă de colegii lor, de la ședință. Iată în ce sens sunt de acord cu D-voastră pentru a zice: că cuvântul rang este platonice, că ceea ce a făcut legiuitorul din 1890 nu este serios..... Acest lucru însă nu cred că se poate zice, și că trebuie să căutăm o altă explicațiune a acestor texte, căci:

Legea e lege, și trebuie respectată.

Să presupunem însă, că termenii în care este redactată legea, dă loc la interpretare. Să presupunem că după redacțiune, ați avea D-voastră dreptate. Să luăm însă debaterile Corpurilor Legiuitoare, să vedem lucrările pregătitoare, și să vedem dacă nu putem să găsim ceva deslușiri în toate acestea.

Ca lucrări pregătitoare, relativ la chestiunea noastră nu găsim decât raportul defunctului Nicolae Mandrea, în dosarele Ministerului de Justiție. Din acest raport se vede numai că numitul raportor zicea d. lui Ministru de justiție:

«..... Că proiectul acesta ridică în mod real prestigiul Procurorilor.....».

Și nu eră în proiect nici o altă inovație care se aibă efectul într'un mod real a ridica prestigiul parchetelor, decât că îi punea în realitate pe un picior absolut de egalitate cu judecătorii de ședință. Dar să zicem că aceasta nu ar avea nici o importanță în chestie.

La Cameră, în ședința de la 16 Maiu (Monit. Of. p. 1668) la art. 42, D-nu *I. Lahovari*, raportorul legii relevează faptul că D-nu *V. Macri* are un amendament.

Dându-i-se cuvântul, Domnul *Macri* susține între altele:..... Am voit în amendamentul ce propun să stabilesc o ierarhie între membrii parchetului comparativ cu cei de la Tribunal.....».

Și să nu se uite că D-nu *V. Macri* fusese în magistratură până la gradul de Prim Președinte de Tribunal și om de o valoare reală.

D-nu raportor *Lahovari* mai spune că și D-nu *To-cilescu* are un amendament; dându-se cuvântul și acestui deputat, susține următoarele:

«.... Totdeauna magistrații parchetului s'au bucurat de o considerațiune egală cu aceia a magistraților de seamă..... Rangul și Onorariul, iată cele două elemente care asigură și întărește pozițiunea și prestigiul lor..... În toate statele civilizate: Franța, Belgia, Italia, Procurorul-general este pe aceeași treaptă cu Primul-președinte.....».

Chestiunea mai vine încă odată la Cameră în ziua de 24 Mai (M. Of. p. 1755) la titlul 5 de care am vorbit mai sus.

D-nu *G. Vernescu*, care se vede că nu asistase la art. 42, și care se vede că nu eră favorabil rangului ierarhic ce se dă procurorilor, cere să șteargă acest titlu din lege, fiind chestiune de regulament.

D-nu raportor Lahovari răspunde astfel :

«... Nu, nu este chestiune de regulament, ci o chestiune destul de importantă, aceea de a stabili prin lege rangul ierarhic al magistraților... ».

Nu este așa d-le Secretar-general, că rare or găsim în debaterile Camerei o deslușire mai categorică decât în cazul nostru ?

Nu este așa, că rangul ierarhic de la titlul 5 nu este stabilit numai pentru ceremonii ?

De sigur și chestiunea nu se mai poate discuta față cu aceste debateri parlamentare.

Chestiunea a mai venit și în Senat unde d-l *P. Grădișteanu*, la art. 42 ridică chestiunea rangului procurorului de la casație, căruia i se fixase leafa mai mică decât a consilierilor.

D-l *A. Lahovari*, Ministru de externe, îi răspunde între altele : «... Cât pentru rangul procurorului de casație, el este același ca la Curtea de apel... (M. Of. p. 911 din 15 Iunie 1890) ».

Dar este mai mult decât atât, dacă mai trebuie. Legiuitorul din 1909, care pentru întâia dată venea să modifice legea dela 1890, a confirmat el însuși cele de mai sus.

Art. 42, devenit art. 45, este modificat sau mai bine zis nu este modificat de loc, ci numai pentru ca să taie orice putință de discuțiune, ca să confirme pe cale de interpretare controversa noastră, și să ia adevărata soluțiune, scote pur și simplu cuvântul rang și îl înlocuiește cu acela de grad, fără ca în expunerea de motive, în raportul d-lui raportor sau în debaterile parlamentare, să găsim ceva justificativ.

Dacă această schimbare de cuvânt, ar fi întradevăr o inovațiune, da ă ar fi o favoare acordată procurorilor, ar fi trebuit să i găsim explicațiunea în lucrările Corpului legiuitor; schimbarea făcută, este numai pentru a tranșa discuțiunea, pentru a lua ultimul argument al acelora care ca și d-voastră, susțineă că gradul este totul, rangul nu e nimic.

Legiuitorul din 1909 a introdus la art. 104 avansarea pe loc a procurorilor și a judecătorilor de instrucție, trecându-i *direct în rang și onorar de preșident*. deci, procurorul avea gradul de judecător, ca să poată să i avanseze direct la rangul și la onorar de preșident.

Ne luminează însă, în această privință cuvintele d-lui Ministru de justiție actual, atunci raportor al legii :

«... Pentru a da elementelor bune o încurajare care le-ar determina a intra în parchet, s'a acordat procurorilor (de tribunal) posibilitatea unei înaintări pe loc, în *gradul imediat superior*; această dispozițiune s'a întins și la judecătorii de instrucție ».

Să ne oprim aici un moment.

Ce înseamnă, că legea, art. 104 zice: *la rang și onorar de preșident*, iar d-l raportor zice: *la gradul imediat superior* ?

Ce înseamnă, dacă nu, că cuvintele acestea două, se pot înlocui între dăusele ambele au aceeași însemnare.

În fine titlul 5 rămâne neschimbat. Nu. — Se introduce art. 193 care dă dreptul ca magistrații chemați la un serviciu în minister, să li se socotească la vechime. Nu este, desigur acest adaus făcut în vederea ceremonielor publice, ci numai pentru rangul ierarhic în genere.

Vine legiuitorul din 1913, care reia și el revizuirea organizărei judecătorești; în chestiunea noastră conservă totul neschimbat.

La art. 14 unde legiuitorul din 1909, prevăzuse că judecătorul de instrucție chemat a lua parte la ședința tribunalului, *are dreptul de a prezida*, dacă este cel mai vechiu, a făcut această adăogire «... sau dacă are rangul de preșident... ».

Iată dar dovadă netăgăduită că cuvântul rang despre

care d-l raportor al legii din 1909 ne spunea că este grad, îl întrebunțează din nou, și în același sens, legiuitorul din 1913.

Crez deja dovada suficient făcută, dar să mai adăogăm și următoarea împrejurare :

La discuțiile din 1913 (26 Aprilie, M. Of., p. 916) a luat parte, la un moment dat, Ministru de justiție al legii din 1909, un deputat, și Ministru de justiție din acel an (M. Of. p. 920); iar dacă citiți cuvântările acestor trei personaje, veți găsi că întrebunțează toți cuvântul rang, și cuvântul grad în același sens.

Cred că este deja destul.

Să presupunem însă că nu am fi avut nimic din toate acestea la îndemână, și că ne găseam pur și simplu, în fața legii din 1890, în fața art. 42; să vedem cum ar fi trebuit să interpretăm cuvântul rang, față de cuvântul grad.

Cel dintâi dicționar ce am fi luat în mână, spre exemplu marele « *arousse* » :

La cuvântul « Rang » el ne spune că vine de la germanicul Ring, ceea ce înseamnă înel, iar la figurat zice :

« Suite de personnes où de choses disposées sur une même ligne; un rang de solats... d'arbres... place qu'appartient où qui convient a chaque personne où a chaque chose ».

La cuvântul « Degrés » arată :

Că vine de la latinescul « Gradus » ceea ce înseamnă : fiecare treaptă de la aceeași scară.

Iar la figurat :

« Situation relative considerée par rapport a une serie qu'en contient d'autres, progresivement superieure où inferieure ».

Dalloz, V. 15 la cuvântul *Degrés*, p. 65.

« Degrés de jurisdiction ».

« On appelle ainssi les rangs hiérarchiques de l'autorité judiciaire... ».

La V. 38, p. 67, la cuvântul « rang » ne trimite la cuvintele următoare :

Ordre, organisation, préséance etc.

Și din toate acestea nu veți găsi deosebire de ceo se spune la cuvântul grad.

V. 36, p. 379, No. 4.

« Le Rang est la place que doit occuper entre eux des fonctionnaires de même ordre où de même classe ».

Așa dar atât dicționarele ordinare cât și cele speciale materii, nu fac nicio deosebire între aceste două cuvinte. Aceia ce înseamnă cuvântul *Gradus* la romani, înseamnă și cuvântul *Ring* la germani.

Și acum d-le Secretar General, cred că nu pot face mai bine, ca să închei acest studiu critic, decât să termin ca și d-voastră în broșura respectivă.

Obiceii casei este mare lucru; puterea acestui obicei este irezistibilă, ea nu poate însă să meargă la infinit:

Autoritățile constituite în stat sunt în drept, sunt datoare chiar să intervină, ca să facă să înceteze abuzul.

Ceeace ne spuneți însă în partea finală a broșurei d-voastră, nu știu ce să cred, dar dovedește o adevărată anahie; starea de lucruri mă surprinde, ea este constatată chiar de d-voastră, reproduc textul :

« Nimic ambiguu nu există în ierarhia gradelor judecătorești stabilite de noua lege organică, pentru ca să fie loc de interpretare. Cu toate acestea unele instanțe judecătorești continuă încă a aplica vechea lege.

« Sunt Curți de apel care discută procurorilor de secțiuni numiți consilieri, dreptul lor de vechime în Grad, față de consilieri mai noi, deși legea din 1909 le-a dat gradul de Consilieri în locul rangului pe care îl aveau; Ele nu vor să strice obiceiul casei.

« Puterea obiceiului e mare se știe... ».

Și acum, nu știu dacă v'am convins . . . De sigur că d-voastră a-ți ascultat până astăzi numai părerea adversarilor noștri, dați ascultare și celor de mai sus, și veți găsi mijlocul, sunt sigur, să faceți ca obiceiul casei să înceteze; veți găsi mijlocul să restabiliți drepturile călitate, veți găsi mijlocul să întronați puterea legii.

În speranță că această critică, această umilă părere ce mi-am permis să dau asupra lucrării d-voastră, nu o veți lua în nume de rău, vă rog să binevoiți a primi toată stima și tot respectul ce m'am deprins a vă păstra.

ST. STATESCU

Procuror la Curtea de casație

București, 24 Iulie, 1915

PRIMUL PREȘEDINTE AL TRIB. BACAU

Ordonanța No. 2044

Audiența de la 9 Martie 1915

E. P. T. cu soțul său P. T.

Ordonanțe prezidențiale.—Cale excepțională — Afacere urgentă.—(Art. 66 bis pr. civ.).

Divorț.— Ordonanță prezidențială.—Dacă femeia poate pe această cale cere izgonirea bărbatului.—(Art. 66 bis pr. civ.).

1. Spre a se putea hotărî asupra unei cereri pe calea ordonanței prezidențiale indicată de art. 66 bis pr. civ., trebuie ca afacerea să fie de natură urgentă și să se urmărească păstrarea unui drept care s'ar păgubi prin întârziere.

Această procedură, utilă pentru interesul unei bune administrații a justiției, creată de legiuitorul procedurii revizuite la 1900, fiind cu totul excepțională și, ca atare, de cea mai strictă interpretare, nu poate fi aplicată decât la cazurile anume indicate de art. 66 bis pr. civ., pentru că orice aplicare mai largă la alte cazuri, care ar avea numai o analogie cu cele arătate de acest text, ar constitui un abuz, înființând o jurisdicție ordinară pe această cale excepțională pentru afaceri care, fără niciun pericol, ar putea fi hotărâte conform procedurii ordinare.

2. O femeie măritată, care se găsește în proces de divorț cu bărbatul ei, nu poate pe calea excepțională a ordonanței prezidențiale prevăzută de art. 66 bis pr. civ., să ceară izgonirea bărbatului din domiciliul ei chiar dacă acest domiciliu ar fi stabilit într-o școală în care reclamanta ar fi directoare.

Tribunalul,

Asupra prezentei cereri

Având în vedere că pentru a se putea hotărî asupra unei cereri pe calea ordonanței prezidențiale indicată de art. 66 bis pr. civ., urmează ca afacerea să fie de natură urgentă și să se urmărească păstrarea unui drept care s'ar păgubi prin întârziere;

Această procedură utilă pentru interesul unei bune distribuțiuni a justiției este însă cu totul excepțională și ca urmare ea trebuie să fie aplicată strict la cazurile indicate de text, căci orice aplicare largă la cazuri care pot avea numai analogie cu cele arătate, ar constitui un abuz creind o jurisdicție ordinară pe această cale excepțională pentru afaceri, care fără pericol ar putea fi hotărâte cu procedura comună;

Având în vedere că ceea ce urmărit legiuitorul prin jurisdicția prezidențială a fost înlăturarea imediată a piedicilor care ar putea primejdui un drept amenințat

prin întârziere pentru păstrarea căruia o procedură mai lungă poate fi în multe cazuri fără de efect, ceea ce ar echivala cu o tagadă de dreptate;

Având în vedere că acesta fiind scopul legiuitorului, este fără îndoială că pentru a se putea hotărî cauza pe calea excepțională indicată nu e de ajuns ca după împrejurări ea să prezinte pentru cel interesat oarecare urgență, întrucât pentru aceasta instanțele judecătorești au facultatea ca apreciind să acorde termene oricât de scurte pentru judecată acordând și execuțiunea provizorie, dar trebuie încă să resară necesitatea imediată a măsurii pentru salvarea dreptului;

Având în vedere că textul art. 66 bis se deosebește în redacțiune de textul art. 8'6 pr. civ. francez, tocmai prin aceea că acesta din urmă supune jurisdicțiunii prezidențiale afacerile în toate cazurile de urgență, fără a cere vreo altă condițiune pentru admisibilitatea lor;

Având în vedere că cererea petiționarei T. are de obiect de a se dispune printr-o ordonanță ca soțul său, cu care se găsește în proces de divorț, să părăsească domiciliul conjugal în care se găsește localul școlii, la care petiționara funcționează ca directoare, susținând că prin faptul că soțul continuă a locui în localul școlii, ar rezulta o situațiune dăunătoare pentru funcțiunea sa și pentru autoritatea ce trebuie să exercite ca directoare;

Având în vedere că graba cu care petiționara urmărește rezolvarea cererii sale poate fi justificată numai față de inconvenientul pe care l-ar produce prezența soțului în timpul divorțului în acelaș domiciliu pe care îl locuiește și soția și pe care aceasta cu greu l-ar putea părăsi din cauza funcțiunii pe care o ocupă;

Având în vedere însă că această grabă, justificată sau nu, este insuficientă pentru a îndreptăți luarea unei măsuri atât de grave pe calea unei proceduri excepționale în care părțile nu se citează și printr-o ordonanță executorie imediat;

Că, pentru a se putea admite cererea petiționarei ar trebui să resară necesitatea imediată a măsurii ce se urmărește, pentru păstrarea vreunui drept ce s'ar primejdui prin întârziere;

Având în vedere că de nicăeri nu rezultă pericolul pe care l-ar aduce simpla prezență a soțului în domiciliul conjugal asupra drepturilor soției. Situațiunea sa de directoare nu poate fi compromisă prin acest simplu fapt, iar motivele invocate sunt simple considerațiuni menite să dea cererei o aparență de justificare, atunci când nu se afirmă că purtarea soțului ar lăsa de dorit din punctul de vedere moral;

Având în vedere că rezolvarea cererei de față pe calea unei ordonanțe prezidențiale este inadmisibilă și din alt punct de vedere. Legiuitorul a instituit pentru divorț o procedură specială în care atribuțiunile prezidențiale sunt limitate la cazuri anumite. În această materie care prezintă o deosebită importanță, urmează să se aplice procedura indicată de codul civil. Pentru cazul special, în materia divorțului nu se găsește nici o dispozițiune expresă care să autorize pe soție a cere în timpul divorțului izgonirea soțului din domiciliul conjugal, de unde și discuțiunea dacă o asemenea cerere ar fi admisibilă. Acei cari recunosc soției acest drept îl admit cu ocaziunea discuțiunii art. 250 cod. civil (268 cod. civil francez abrogat), după care femeia în procesul de despărțenie poate părăsi domiciliul conjugal și a cere o pensiu de întreținere. Dacă pentru aceasta femeia are nevoie de o autorizare, după cum se susține într-o părere, atunci această autorizare, conform textului, urmează a se da de către Tribunal și nu de Președinte, care, după cum s'a zis, are atribuțiuni limitate. Măsura excepțională de izgonire a soțului fiind mult mai gravă, fără îndoială că nu va putea fi dată de cât pe aceiași cale;

Având în vedere că jurisprudența franceză recunoaște președintelui dreptul de a hotărâ izgonirea soțului pe calea procedurii de référé;

Această părere poate fi fundată acolo, întrucât în legislațiunea franceză atribuțiunile prezidențiale sunt cu

mult mai întinse în materia divorțului. Art. 878 proc. civilă franceză dă drept președintelui de a autoriza pe femeie să părăsească domiciliul conjugal și a se retrage provizor într-o locuință pe care o indică prin ordonanța sa. E firesc deci ca în părerea acelor care admit și izgonirea soțului, această măsură să se poată lua tot pe aceeași cale. Codul român însă nu a recunoscut președintelui puteri atât de întinse și ca atare părerea jurisprudenței franceze nu poate înăuntri interpretarea textului codului nostru;

Că față de cele zise urmează că prezenta cerere nu poate fi rezolvită pe calea unei simple ordonanțe prezidențiale și ca atare cată a fi respinsă;

Pentru aceste considerente, respinge etc.

(s) D. Cihodariu

NOTA. — Ilustrul Profesor dela Iași, d-l D. Alexandresco, a binevoit a adnotă în revista «Dreptul»¹⁾ ordonanța de mai sus. Mă folosesc de elogiile cuprinse în acea notă, spre a spune că magistrați, avocați, justițiabili, cu toți suntem măguliți de a avea în mijlocul nostru un jurist de talentul și distincția d-lui D. Cihodariu. Sunt de sigur omagii bine meritate.

Am citit și recitit ordonanța precum și dosarul afacerii. Dacă gestul meu nu ar fi taxat ca temerar, mi-aș permite să rog atât pe ilustrul Profesor dela Iași cât și pe eminentul nostru Prim-Președinte să-mi îngăduiască a spune câteva cuvinte.

Și mai întâi o lămurire. Departe de mine gândul de a jigni sau de a mă război cu acela contra căruia s'a cerut o atare ordonanță. Respect pe toată lumea și cu atât mai mult persoane de condiția socială a aceloră despre care este vorba în cazul nostru. Deci nu fac de cât să discut chestiunea ca și când ar fi vorba de o pură ipoteză.

Iată o Directoară de școală primară, locuind în chiar localul școlii. Pentru motivul de violențe și injurii grave intentă acțiune de divorț contra soțului său. Acesta continuă a locui în acelaș local. Violențele și injuriile curg ca ploaia. Ce să facă soția? să procedeze conform art. 250 din codul civil și să părăsească domiciliul conjugal, mutându-se în altă parte pe tot timpul cât va dura procesul de divorț? Foarte ușor, dacă dânsa nu ar îndeplini oficiul de Directoară, în care calitate *trebuie* a locui în localul școlii (art. 82 comb. cu art. 72 din regulamentul pentru aplicarea legii asupra învățământului primar și normal primar) având o serie de responsabilități în legătură cu un atare oficiu (cele două articole de mai sus, precum și art. 38—46 incl. din regulamentul pentru administrația interioară a școlilor primare urbane). Și atunci soția se adresează către Președintele Tribunalului cerând pe baza art. 66 bis din procedura civilă o ordonanță prin care să se dispună izgonirea soțului din domiciliul conjugal.

Totdeauna am avut impresia că judecătorii pun prea multe rezerve când e vorba de acordarea unei ordonanțe de *référé*. Posibil însă ca tocmai

aceasta să fie calea cea juridică. Păreri și păreri. D-l C. Disescu în expunerea de motive a legii din 1909 modificatoarea Codului de procedură civilă, vorbind de art. 66 bis spune că jurisdicțiunea prezidențială ce prevede este *cu totul excepțională*. De sigur că da. S'ar părea însă că tinde să ajungă atât de excepțională în cât să nu se mai aplice aproape de loc. D-l Gh. Mironescu²⁾ arată că în Franța, în cursul anului 1900 s'au dat 82,000 de ordonanțe de *référé*. Chiar păstrând proporțiile și chiar adoptând părerea D lui Prim-Președinte al Trib. Bacău cum că textul art. 66 bis se deosibește în redacțiune de acela al art. 806 pr. civilă franceză tocmai prin aceea că acesta de pe urmă supune jurisdicției prezidențiale afacerile *în toate cazurile de urgență*, fără a cere vre-o altă condițiune pentru admisibilitatea lor, chiar ținând seamă de toate acestea și încă imi permit a crede că la noi se pun atâtea rezerve în acordarea ordonanțelor de *référé* în cât o să ajungem de a nu le mai acordă de loc.

Partea care ne interesează din art. 66 bis din pr. civilă spune următoarele: «Președintele Tribunalului sau inlocuitorul său, va putea asemenea să hotărască în acelaș termen, în cazuri grabnice, pentru păstrarea unui drept care s'ar păgubi prin vre-o întârziere, precum și pentru înlăturarea piedicilor ce s'ar ivi cu prilejul aducerii la îndeplinire a unui titlu executor». — Este deci vorba de o măsură provizorie încuviințată de către Președinte sau inlocuitorul sau și destinată a da o grabnică soluție afacerii, măsură care nu prejudiciază întru nimic fondul procesului³⁾ *Urgența* este de esența ordonanțelor de *référé*⁴⁾,

Și să revenim la cazul nostru. În localul școlii soțul se dedă la violențe și injurii grave, care poate se repetă zilnic. Soția, Directoarea școlii, arată prin petiția sa toate acestea și cere o ordonanță prezidențială de expulzarea soțului.

Pretinde undeva legea ca soția să facă și dovada celor ce alegă? Nu. Soția deci a făcut tot ceace reclamă legea. — Intrunește cererea de mai sus condițiunile cerute de art. 66 bis mai sus redat? Iată pe elevi (sau eleve) adunați la școală. Fie în timpul când li se predau lecțiile, fie în recreație, cu toții își îndreaptă ochii și urechile spre camerele unde locuiește Directoarea. Sgomot, țipet etc. etc. ce este? Aplicarea principiului autorității maritale, vor spune unii. Bistoane, pumni, vorbe de ocară administrate soției Directoare de către soț, vor spune alții, mai pe românește. Și aceste scene se repetă zilnic. Și poate de mai multe ori pe zi. Ei bine toate acestea sunt concretizate în cererea

²⁾ Analiza noului Cod de Procedură civilă, ed. II, pag. 63, nota 2.

³⁾ Gh. Mironescu, op. cit. pag. 51.

⁴⁾ I. A. Vasilescu: Revista critică de Drept, legis. și jurispr. No. 6,911 pag. 371.

soției, prin expresia: «Violențe și injurii grave». Cred că este suficient. — *Urgența? Pericolul* pe care l-ar aduce prezența soțului în domiciliul conjugal asupra *drepturilor soției*? D-l Prim-Președinte afirmă prin ordonanța de mai sus că de *nicăeri* nu rezultă un atare pericol și că în asemenea împrejurări situațiunea soției ca Directoară nu poate fi compromisă prin acest *simplu fapt*. Să ne înțelegem. Periclitarea drepturilor soției? Cred că este evidentă. Lovită și injurată introduce divorț. Continuă a fi lovită și injuriată. Să părăsească domiciliul conjugal? Dar este Directoara școlii și nu poate părăsi localul. Și rezultatul? Sau continuă a sta la un loc cu soțul său și deci a îndura loviri și injurii, ceea ce nu cred să poată fi considerate ca un omagiu adus drepturilor sale de soție, fără a mai vorbi de tristul tablou oferit elevilor și anume acela al umilirei poate zilnice a Directoarei lor, sau părăsește domiciliul conjugal, adică localul Direcției școlii, în care caz se poate expune la pedepse, din care poate și aceia a pierderii Directoratului. Și în atare împrejurări prezența soțului în domiciliul conjugal să nu aducă nici un pericol asupra drepturilor soției? Maltratarea zilnică a soției de către soț în localul școlii, poate de multe ori în văzul și auzul elevilor, un atare fapt, care nu-mi pare tocmai simplu, să nu fie oare de natură a compromite situațiunea soției ca Directoară? Eu unul cred că directoratul se încredințează cuiva nu pentru a oferi elevilor scene ca cele de mai sus, ci pentru a administra școala cu demnitate și în conformitate cu cerințele legilor și regulamentelor, cerințe printre care nu știm să fie trecută și gimnastica de mai sus. Ei bine, dacă soțul nu poate fi expulzat din localul școlii și dacă soția ori-decâteori va veni în localul Direcției va fi în imposibilitate de a evita scenele de mai sus, cum e posibil să mai rămână dansa ca Directoară, când a continuă un atare oficiu ar însemna în acelaș timp repetarea zilnică a scandalului? cred că situațiunea sa de Directoară este compromisă.

Urgența cererei? D-l Prim-Președinte pare a afirma că în speță nu ar fi de cât *oarecare urgență* și că pentru această instanțele judecătorești apreciind au facultatea de a acorda termene oricât de scurte și chiar execuția provizorie. Mă rog, până la obținerea în primă instanță a unei sentințe de divorț, este nevoie cred de cel puțin două luni. Admițând că gimnastica de mai sus se repetă în fiecare zi, mai m'ăș prinde că la obținerea sentinței Tribunalului nu ar mai fi nevoie de vre-o execuție provizorie, căci la un atare moment sau soția va fi internată în vre-un spital, așa că vrând nevrând nu va mai sta la un loc cu soțul său, sau nu va mai funcționa ca Directoară, în care caz ne mai locuind în localul școlii nu ar mai

avea interes să ceară execuția provizorie, pe câtă vreme se poate servi de art. 250 cod civil.

Cererea aceasta, prin care soția vroind să evite, fie ajutorul medicilor, fie pierderea Directoratului, pe care cine știe cu câtă trudă l-a dobândit, se adresează justiției de la care să obțină măsura legală și echitabilă a expulzării soțului, cererea aceasta să nu fie oare urgentă, ca să nu zic extrem de urgentă? Eu unul nu aș dori să fiu pus în situațiunea de a simți urgența în atare împrejurări.

Dar d-l Prim-Președinte mai afirmă că *motivele invocate de soție sunt simple considerațiuni menite să dea cererei o aparență de justificare, atunci când nu se afirmă că purtarea soțului ar lăsa de dorit din punctul de vedere moral*. Aș dori ca într'o ședință de penale, prezidată de către d-l Prim-Președinte să se prezinte un proces pentru bătăi și insulte. După ce martorii audiați vor arăta că inculpatul lovește și insultă zilnic pe reclamant și după ce acesta de pe urmă având cuvântul ar cere, pentru violențele și injuriile suferite, pedepsirea inculpatului, să vină inculpatul și să susțină că motivele invocate de către reclamant sunt simple considerațiuni menite să dea cererei o aparență de justificare etc. etc. Am convingerea că inculpatul nu ar eși nici achitat și nici absolvit. Dar se va spune că în atare caz s'au făcut dovezi. Dar bine, pretinde art. 66 bis administrarea vreunei probe? Dacă cererea soției este temerară, dacă soțul expulzat se crede nedreptățit, ce-l împiedică de a declara apel contra ordonanței și dovedind înaintea tribunalului că alegațiunea soției este nefondată să obțină imediat reformarea acelei ordonanțe? Dacă însă soțul își maltratează cu adevărat soția și dacă aceasta de pe urmă spre a putea scăpa de maltratări nu poate recurge la art. 66 bis, ci numai la demiterea din Directorat, atunci cred că sunt îndreptățit să spun că vom ajunge a nu mai aplica de loc acest text din procedura civilă.

Se susține însă de o parte din doctrină¹⁾ și jurisprudență că prin expulzarea soțului s'ar aduce o gravă atingere *autorității maritale*. Cred că în principiu toată lumea este de acord că bărbatul nu poate fi silit a se depărta de la domiciliul conjugal²⁾. Dar în cazuri excepționale, ca acela al nostru? Codul civil prin art. 250 spune că în procesul de divorț femeia va putea părăsi domiciliul bărbatului pe timpul cât va dura procesul și cere o pensiuie de întreținere etc. ect. Acesta este *principiul*. *De eo quod plerumque fit*. Spune undev. în lege că în timpul

¹⁾ D. Alexandrescu. *Dreptul civil român* II ed. II, pag. 199 și urm.

²⁾ C. Nacu: *Dreptul civil român* I pag. 452.

divorțului bărbatul nu va putea fi expulzat din domiciliul conjugal? Nu spune Ei bine, am văzut ce este în exemplul nostru. Principiul autorității maritale? Cu alte cuvinte soția să plece din localul Direcției școlii. Și cine să rămână în acel local? Soțul agresor. Am avea Director în loc de Directoare. Și cine să administreze școala? Deci soția maltratată să părăsească localul Direcției, iar soțul vinovat, străin poate prin ocupația sa, de ale învățământului, să continue a locui în localul rezervat exclusiv directoarei. Nu știu dacă în aplicarea principiului autorității maritale, făuritorii codului civil s'au putut gândi la rezultate atât de severe.

«En, Droit, spuné Laurent ¹⁾, la puissance maritale n'est pas»

Curtea din Paris având a se pronunța asupra unei aceleiași chestiuni de Drept, a spus următoarele:

«Considerant que le droit du mari, défendeur à la séparation, «de conserver le domicile conjugal, comme chef de la communauté n'a rien d'absolu, et que, selon la situation respective des époux et l'intérêt de la famille ce domicile peut être abandonné à la femme etc. etc.» ²⁾

D-I D. *Alexandresco* mai opune și greutatea aducerii la îndeplinire a unei atare ordonanțe contra soțului. Dar bine, dacă judecătorul cheinat a încuviințat o cerere, ar putea fi oprit prin simpla împrejurare, că la executarea deciziei sale ar putea surveni dificultăți, într'un atare caz ar urma să nu se mai încuviințeze nici o ordonanță prezidențială și să nu se pronunțe nici chiar hotărâri pe cale contencioasă, dat fiind că partea câștigătoare riscă a nu le mai putea executa. Respect părerea ilustrului profesor, însă eu unul cred că asemenea eventuale dificultăți nu pot fi de natură a împiedica justiția de a încuviințat o măsură pe care o crede în interesul părții ce o reclamă. Este rolul agenților de executare de a face ca o dispoziție judecătorească să fie adusă la îndeplinire, cu sau fără voia aceluia contra căruia urmează a se face executarea. Cred că printre mijloacele de executare s'o fi găsit vreunul cu care să se poată învinge asemenea rezistențe.

Dar D-I Prim-Președinte în respingerea cererii soției, argumentează că dacă jurisprudența franceză recunoaște președintelui dreptul de a hotărî isgonirea soțului pe calea procedurii de *référé*, o atare părere poate fi fondată acolo, deoarece în legislația franceză atribuțiunile prezidențiale sunt cu mult mai întinse în materia divorțului. Apoi tot D-I Prim-Președinte adaugă că art. 878 din procedura civilă franceză dând drept Președintelui

de a autoriza pe femei să părăsească domiciliul conjugal și să se retragă provizor într'o locuință pe care o indică prin ordonanța sa, este firesc că în părerea acelor care admit și isgonirea soțului, o atare măsură să se poată lua tot pe aceiaș cale: Codul român însă, adaugă D-sa, nerecunoscând președintelui puteri atât de întinse urmează că părerea jurisprudenței franceze nu poate în răuri interpretarea art. 250 din Codul nostru civil.

Oare așa să fie? Eu unul cred că asupra chestiunii de mai sus, nu există nici o deosebire, între legea noastră și cea franceză, bineînțeles punându-se în momentul confecționării Codului nostru civil, adică la anul 1864. În adevăr, se știe că Codul nostru civil este luat aproape în întregime din Codul Napoleon de la 1807. Din materiile codului civil luate de la Francezi este și cea a divorțului. Art. 268 din Codul Napoleon în vigoare la data confecționării Codului nostru civil, are următoarea cuprindere:

«La femme demanderesse ou défenderesse en divorce pourra quitter le domicile du mari pendant la poursuite, et demander une pension alimentaire proportionnée aux facultés du mari Le Tribunal indiquera la maison dans laquelle la femme sera tenue de résider, et fixera, s'il y a lieu, de provision alimentaire que le mari sera obligé de lui payer».

Art. 250 din Codul nostru civil corespunzător art. 268 din Codul Napoleon, spune următoarele:

«Femeia în procesul de despărțenie va putea părăsi domiciliul bărbatului, în timpul cât va ține procesul și cere o pensie de întreținere, în proporție cu mijloacele bărbatului. Tribunalul dacă va încuviințat această cerere, va hotărî totodată și suma de bani ce bărbatul va fi dator a da femeii sale pentru întreținere».

Se știe de asemenea că la Francezi există pe lângă instituția divorțului și cea a separației de corp.—În această privință la Francezi atât în Codul civil cât și în acela de procedură civilă există anume texte pentru divorț și anume altele pentru separația de corp, date fiind deosebirile dintre ambele instituțiuni. Astfel, în codul civil, materia divorțului este tratată în art. 229—305 inclusiv, iar cea a separației de corp în art. 306—311 incl. În Codul de procedură civilă, separația de corp este tratată în art. 875—880 incl., iar materia divorțului în art. 881. Încăodată arăt că în discuția noastră ne referim la anul 1864, data confecționării Codului civil român.

Și acum să ne întrebăm: art. 878 din procedura civilă franceză, pe care D-I Prim-Președinte își bazează argumentarea, se referă precum susține D-sa, la materia *divorțului*? Nu cumva se referă la aceea a *separației de corp*? Citească oricine art. 878, pue-l în concordanță cu textele anterioare ale aceluiaș titlu (art. 875—877) precum și cu acelea posterioare (art. 879 și 880) și se

¹⁾ *Principes de Droit civil français* III ed. III pag. 299. «désée si le mari réside dans telle maison plutôt que dans telle autre. Le juge peut donc considérer les circonstances des convenances et l'intérêt de la famille; ainsi, si la femme exerce une industrie ou un commerce dans la maison conjugale, l'équité exige qu'elle y reste et que le mari la quitte».

²⁾ Decizia de la 1 Februarie 1864, reproducă de către Bonjeon: *Traité des ordonnances sur requête et sur référé* I pag. 389 No. 715.

va convinge, cred, ușor că textul sus citat se referă la separația de corp și numai la ea, instituțiune pe care legea noastră nu a adoptat-o.

Dar în privința divorțului? După ce Procedura civilă franceză arată prin art. 875—880 incl. formele de îndeplinit în materie de separație de corp, vine apoi și la materia divorțului și printr'un singur articol, 881, clar ca lumina zilei, spune următoarele:

«A l'égard du divorce, il sera procédé comme il est prescrit au Code civil».

Și ce spune în Codul civil? Cele ce s'a arătat mai sus prin art. 268 reprodus în art. 250 al nostru. Și atunci mă întreb de unde oare a dedus d-l Prim-Președinte că în legislația franceză, în materia divorțului, atribuțiunile preșidențiale sunt cu mult mai întinse ca în legislația română? Din nici un text de lege nu rezultă așa ceva. Și când față de atare texte de lege, în Franța, o întreagă doctrină, în frunte cu acela, care a avut totdeauna ca deviză: *les textes avant tout*, și aproape unanimitatea jurisprudenței¹⁾, cu ocaziunea interpretării și aplicării art. 268 sus reprodus de la materia divorțului, recunoaște președintelui dreptul de a hotărâ izgonirea soțului pe calea procedurii de *référé*, se mai poate oare susține că în o atare materie părerea jurisprudenței franceze nu poate înrâuri interpretarea art. 250 din Codul nostru civil?

Dar ceva mai mult. Eu cred că comparația cu legislația franceză este în defavoarea părerii adoptată în ordonanța de mai sus. În adevăr, dacă după art. 881 din Proc. civilă franceză în materie de divorț trebuie a se procede conform Codului civil și dacă conform art. 268 din acest de pe urmă cod, femeia în procesul de divorț, fie reclamantă, fie pârâtă, părăsind domiciliul conjugal *va fi datoare să locuiască în casa anume indicată de către Tribunal*, sub sancțiunea (arătată de art. următor 269) refuzării de către bărbat a plății pensiei alimentare, putând bărbatul în cazul în care soția este reclamantă să facă ca acțiunea aceștia să nu mai poată fi continuată, dacă față cu acest cerc de fer în care se găsește femeia în timpul divorțului, totuși doctrina și aproape întreaga jurisprudență recunoșc președintelui dreptul de a hotărâ izgonirea soțului pe cale de *référé*, cu atât mai mult o atare soluție cred că se impune în legislația noastră, unde conform art. 250 sus redat, femeia poate părăsi domiciliul conjugal fără să aibă nevoie de autorizarea Tribunalului²⁾ și fără să i

se poată impune vre-o obligație în ceea ce privește locuința, putând părăsi domiciliul conjugal oricând va crede și având dreptul a locui ori unde va vroi. Dacă obligațiile impuse femeii de către legea franceză sunt, precum se spune, o consecință a principiului autorității maritale, cred, față cu paralelul de mai sus, că soluția doctrinei și jurisprudenței franceze se impune cu atât mai mult în legea noastră.

Cu un cuvânt cred că în speță cererea soției urmă să fie admisă.

Bineînțeles că discuțiunea de mai sus am făcut-o, precum am spus, punându-ne în situațiunea de la 1864, data confecționării Codului nostru civil și având în vedere textele franceze în vigoare în *acel timp*. Ceea ce a intervenit pe urmă, este strein discuției noastre. Știm cu toții că prin legea franceză din Aprilie 1886 s'a abrogat atât art. 881 sus redat din Procedura civilă, cât și art. 253—274 incl din codul civil și deci și art. 268 reprodus de noi în art. 250. Știm cu toții că prin legea sus menționată de la 1886 s'au dat Președintelui atribuțiuni foarte întinse în materia divorțului (a se vedea textul art. 234—239 astfel precum au fost modificate prin această de pe urmă lege). Toate aceste modificări posterioare datei când s'a confecționat Codul civil român, sunt străine discuțiunii noastre. Nu putem avea în vedere de cât textele în vigoare la 1864 precum și doctrina și jurisprudența anterioare anului 1886. Ei bine, pe baza acelor texte știm ce spune doctrina și aproape întreaga jurisprudență. Și cu drept cuvânt. Căci să luăm și alt exemplu. Bărbatul încetează din viață și lasă pe urma sa soție și copii, iar ca avere o casă. Soția se apucă de comerț în casa rămasă de la defunct. Se recăsătorește continuându-și însă comerțul. După vreo 20 sau 30 ani soțul său de al doilea, care nu s'a ocupat de comerțul soției, începe a o maltrata, bătând-o și injurând-o zilnic. Cade bolnavă la pat. Ce să facă? Intență acțiune de divorț și cere și expulzarea soțului. Ei bine, spre a nu atinge principiul autorității maritale va trebui ca femeia, victima maltratărilor, așa bolnavă cum este, să se mute în altă casă împreună cu copiii săi, urmând desigur a-și muta și stabilimentul comercial, iar în casa proprietatea minorilor să rămână soțul agresor? Posibil să greșesc, însă mă întreb dacă există în legea noastră o atare soluție.

Se zice că *Goethe* ar fi cerut: *lumină, cât mai multă lumină*. S'ar putea oare ca parafrazându-se cuvintele genialului gânditor, să se ceară: *dreptate, cât mai multă dreptate?*

C. ST. BOSSIE
Magistrat

zare în acest de pe urmă sens a se vedea *D Alexandresco* op cit pag 126 și urm. precum și jurisprudența indicată de D sa.

¹⁾ A se vedea în acest sens redată în *Fuzier Herman: C. civ. annoté* I art 268 pag 36, doctrina și numeroasele jurisprudențe anterioare anului 1886, precum și câteva cazuri de aplicare.

²⁾ La noi, chestiunea aceasta pare a fi controversată. O parte din doctrină (*C. Nacu* op cit pag. 45) și urm) și jurisprudență se pronunță în sens contrar. Cred că textul este destul de clar în sensul că nu este nevoie de vre-o autori-